

УДК: 7.079:008:004.9(045)

DOI: 10.31318/2414-052X.1(70).2026.361904

ЛАРИСА БАБУШКА

ORCID iD: 0000-0001-8563-646X

докторка культурології, доцентка,
професорка кафедри теорії та історії культури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна)
larisababushka@gmail.com

ТЕТЯНА КРИВОШЕЯ

ORCID iD: 0000-0001-7287-4274

докторка культурології, доцентка,
професорка кафедри теорії та історії культури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна)
plato3@ukr.net

ОНТОЛОГІЧНІ ТА АКСІОЛОГІЧНІ ЗСУВИ ФЕСТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Досліджено трансформацію феномену свята як фундаментальної культурної універсалії в умовах глобальної мережевізації та цифровізації. Констатовано, що сучасна епоха з інтенцією на глобальну мережеву трансформацію вносить радикальні корективи в архітектуру святкового дійства. Здійснено концептуальний аналіз щодо онтологічної кризи традиційних форм святкування, які століттями спиралися на синхронність фізичної присутності, локальність простору та сакральність моменту. Виявлено, що цифрова епоха нівелює традиційну синхронність часу і простору, замінюючи цілісність ритуалу медіативними формами святкування. Проаналізовано онтологічний перехід від традиційного свята, як локальної події фізичного «буття-разом», до мережевої практики «буття-для-Іншого». Виявлено специфіку віртуального святкового простору, де візуальна репрезентація та символічне визнання стають визначальними чинниками легітимації події. Досліджено функціонування медіаінтерфейсів як медіуму, що структурує нову онтологію переживання шляхом екстеріоризації емоцій. Розглянуто концепцію «цифрового сторітелінгу» (формату Stories) як нової форми ритуальної організації досвіду свята, яка слугує новаторською оптикою дослідження. Доведено, що в цифровій культурі відбувається радикальне стиснення ритуального часу, зокрема, тривала процесуальність замінюється фрагментованими актами візуального маркування. Обґрунтовано зміщення акценту з внутрішньої консолідації групи на зовнішню візуальну легітимацію індивіда в глобальному медіапросторі. Прогнозовано подальші перспективи осмислення сучасного свята як моделі «присутності без участі» в контексті суттєвої трансформації соціальності: замість внутрішньої консолідації спільноти шляхом «комунітас» (В. Тернер) визначальною стає зовнішня легітимація індивіда через публічну видимість у мережевих структурах.

Ключові слова: свято, фестивална культура, глобальні мережі, цифрова ідентичність, віртуальний святковий простір, мережеве суспільство, онтологія, гра, симулякр.

Постановка проблеми... В сучасному світі достатньо помітною стає криза традиційних форм святкування в умовах глобальної мережевої трансформації. Закономірним постає питання щодо аналітики характерних маркерів, притаманних традиційним святам, з одного боку, і кардинальних змін, які відбулися в сучасних культурно-історичних реаліях, з іншого.

Очевидним щодо умов здійснення традиційного свята тривалий час в історії фестивальної культури залишався факт обов'язкової присутності трьох культуротворчих складових: спільного простору — спільного часу — сакральності. Сьогодні спостерігається локальна криза, пов'язана з десакралізацією свята, де останнє дедалі частіше трансgressує з ритуалу до «івенту» чи, точніше, «інфоприводу» з інтенцією, передусім, на візуальну складову, аніж проживання/переживання досвіду. Так, сьогочасне свято відчужується від свого традиційного підґрунтя, трансформуючись із безпосереднього тілесного досвіду в дистанційований цифровий перформанс, спричиняючи цим самим певну парадоксальну ситуацію. Передовсім, це стосується розширення меж комунікації за допомогою мережовості, що призводить до десакралізації свята й перетворення його на інструмент конструювання цифрової ідентичності, позбавляючи сакросу, інтимності, соборності ритуалу. Онтологія свята як модус буття, на відміну від буденності з її випадковістю, несе в собі чітку аксіологічну осмисленість, оскільки утримує в собі подію. Онтологічний смисл свята увиразнюється у відношенні до смислотворних цінностей. Така онтологічна вкоріненість свята до культури, безперечно, дозволяє нам розуміти свято як універсалію культури, первинну і неперепутну категорію людської культури, яке здатне виродитися, переродитися, даючи нові й відмінні його форми, трансgressувати, але ніколи не зникнути загалом.

Дійсно, свято сьогодні не зникає, однак зазнає суттєвого переформатування у бік гіперболізованої процесуальності, тотальності, втрачаючи аспект онтологічності та набуваючи технологічності, «переродження», «виродження», «трансgressії», даючи життя новим формам

сьогочасних святкувань, забезпечуючи цим самим принципово відмінні форми культурної комунікації. Останні, зазвичай, не збігаються з класичними моделями святкувань, виходячи до простору повсякденності, майже не протиставляються та не суперечать будням, володіють вже не універсальним, а партикулярним й нелінійним характером, виступають своєрідними «дарувальниками ідентичностей» (Бауман, 2013), продукуючи культурне різноманіття глобалізаційного простору.

Концептуальний аналіз цієї трансформації потребує переосмислення модусів присутності та вкоріненості, де межа між фізичним та віртуальним просторами стає проникною, відповідно, змінюються й аксіологічні (ціннісні) координати свята: на зміну колективній рефлексії приходить панування репрезентації, а замість проживання події домінує її візуальна складова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Проблема святкової (фестивної) культури крізь призму осмислення трансформаційних її процесів у бік цифровізації, глобальної мережовості, спрямовує до аналізу радикальних коректив щодо архітектоніки святкового дійства. Дослідницька оптика щодо вибору джерельної бази, останніх досліджень і публікацій є контекстно адаптованою обраній тематиці, включаючи як фундаментальні дослідження мислителів, які слугують матрицею даної проблематики, так і сьогочасні розвідки дослідників, ідеї яких суголосні архітектоніці фестивальної культури.

Мапа сучасних розвідок, пов'язаних із проблемами цифровізації, *AI* (штучного інтелекту), мережовості в контексті творчості, сучасного мистецтва, фестивальної культури, повниться іменами молодих дослідників, зокрема: Юлії Трач «Штучний інтелект як інструмент творення та аналізу творів мистецтва» (Trach, 2021), Інни Антіпіної (2024) «Штучний інтелект як інструмент трансформації культурологічних ідей», Тетяни Совгирі (2023) «Феномен техніки і технології в художньому культуротворчому процесі», ідеї яких тим чи іншим чином можуть бути екстрапольовані на сьогочасну архітектоніку свята. Так, І. Антіпіна (2024) констатує, що процес цифровізації, зокрема, застосування *AI* у сфері мистецтва та культурології значно трансформує

традиційні уявлення про творчість, стиль і оригінальність художніх творів.

Суголосним інструментом осмислення феномену свята є концепція ігрової культури Йогана Гейзінга, де гра виступає як генетичний код свята. У праці «*Homo Ludens*. Досвід визначення ігрового елемента культури» Й. Гейзінга висуває тезу, що культура виникає і розгортається як гра. Свято в його концепції є найвищим проявом ігрового елемента культури. Мислитель запроваджує поняття особливого простору гри/свята. Це замкнене коло, всередині якого діють власні, абсолютні правила, що відрізняються від законів «звичного життя». Це ідеально корелює з онтологією ігрових світів, де вхід у святковий івент — це і є вхід у «магічне коло». У концепції ігрової культури Й. Гейзінга (1994) фактично діє своєрідний святковий хронотоп, де свято — це «тимчасовий світ усередині звичайного світу». Це стан, де час зупиняється або йде інакше, що створює фундамент для аналізу часової структури цифрових свят.

Контекстно вагомим аспектом дослідження є звернення до культурного антрополога Віктора Тернера (2004), зокрема, праця «Ритуальний процес: структура і антиструктура» розвиває ідеї Арнольда ван Геннепа про «обряди переходу», фокусуючись на внутрішній динаміці свята. Лімінальність (межовість, поріг) — це ключовий термін Тернера. Свято — це лімінальний стан, перебування «між і поміж». У цей момент людина вже не є частиною старої структури, але ще не увійшла до нової. Це стан соціальної невагомості, де можливі будь-які трансформації. Під час лімінальної фази виникає особливий тип соціального зв'язку — комунітас (інтенсивне почуття спільності, солідарності, яке виникає між людьми під час перехідних фаз ритуалу. Так, якщо будень — це порядок і закон, у якому діє нормативний комунітас, який розуміється як спроба організувати єдність у систему, то свято — це хаос, із якого народжується новий сенс, оскільки в ньому акумулюються екзистенційний комунітас, що продукує спонтанне відчуття єдності (без включення організаційності, управління тощо).

Метою статті є експлікація нових онтологічних характеристик свята в умовах цифрової мережі та аналіз трансформацій у структурі його ціннісних

орієнтирів з фокусуванням уваги на виявленні того, як мережева архітектура суспільства трансформує свято з акту «буття-разом» на акт «буття-для-Іншого», де медіавідтворення стає вагомим за саму подію.

Відповідно до мети запропоновано розглянути наступні **завдання**:

1) проаналізувати онтологічну кризу традиційних форм святкування, спричинену десакралізацією ритуалу, де ціннісні орієнтири замінюються симулякрами медійної присутності в умовах глобальної мережевізації;

2) обґрунтувати аксіологічний зсув у сучасній фестивальній культурі, що виявляється у радикальній зміні ціннісних пріоритетів;

3) дослідити феномен «цифрового сторітелінгу» (*Stories*) як інструменту фрагментації ритуального часу та стратегії візуального маркування свята.

Виклад основного матеріалу дослідження... У доцифрову епоху традиційне свято повсюдно функціонувало як складний механізм регенерації смислів, що тримався, як ми вже вище зазначали, на трьох онтологічних опорах: специфічній організації простору, особливому плині часу та відчутті сакрального. Так, традиційне свято — це насамперед власний досвід, орієнтований на тілесні відчуття, тобто, тіло в ритуалі є суб'єктом проживання. У традиційному святі наявна своєрідна сенсорна цілісність, котра апелює до всіх органів чуття одночасно. Смак святкової страви, запах ладану чи квітів, звуки народних інструментів, тактильний контакт у танку — усе це створює синкретичний досвід занурення. Важливим аспектом традиційного свята завжди була достатньо специфічна синхронізація. Спільні рухи, ритмічні піснеспіви та колективні дії синхронізували біологічні та емоційні ритми учасників. Це породжувало стан «комунітас» (за В. Тернером, 2004) — особливий тип інтенсивної спільності, де зникали соціальні ієрархії, а лишалося чисте «ми-буття». Традиційне свято виконувало функцію колективної пам'яті, шляхом повторення одних і тих самих дій (ритуалів) громада підтверджувала свою ідентичність. Водночас, у колективного свята була одна характерна особливість — у ньому публічність набувала своєрідної форми інтимності. Незважаючи на масовий характер свята, воно залишалося інтимним у межах локальної групи. Усі

учасники були «своїми», кожен мав свою роль у дійстві. Важливим параметром традиційного свята був його аксіологічний вимір. Цінність свята, насамперед, полягала у глибині співпереживання, результатом якої була не «картинка», а внутрішнє оновлення учасника, його катарсис та підтвердження приналежності до роду чи громади.

Однак внаслідок кардинальних змін у процесі соціокультурного розвитку людства, і особливо з появою новітніх технологій, що пронизують не лише сферу економічних підвалин суспільства, а, що особливо є цінним щодо культурологічного дослідження, простір культури, масових комунікацій, з'являється світ мережевого суспільства. Дедалі відчутніше заявляє про себе криза традиційного свята. Криза традиційної онтології свята починається тоді, коли локальний «топос» (місце) замінюється глобальним мережевим «ніде», а циклічний «хронос» — асинхронним потоком інформації. Якщо традиційне свято вимагало повної присутності «тут-і-зараз» (усією повнотою тілесних відчуттів), то цифрова епоха пропонує суб'єкту безпечну дистанцію екрана, руйнуючи ту саму соборність, присутність, яка століттями була серцевиною святкової культури.

У сучасному цифровому середовищі спостерігається трансформація класичних форм ритуальної поведінки, що пов'язана зі зміною медіальних умов репрезентації досвіду. Однією з ключових форм цієї трансформації постає феномен цифрового «сторітелінгу» як мистецтва передачі ідей, інформації, цінностей шляхом захопливих розважальних історій, де поєднуються факти з емоціями, зокрема, у форматі «*Stories*» («Історії»), реалізованому на платформах *Instagram*, *Facebook*, *TikTok* тощо. Цей формат короткотривалих візуальних повідомлень, що зникають за добу, а то й раніше, не лише задає нову естетику комунікації, але й виконує специфічну культурну функцію — репрезентацію та маркування ритуального часу в умовах цифрової культури.

У традиційному вимірі свято поставало як форма колективної афективної єдності. Е. Дюркгайм підкреслював, що саме в ритуальних зібраннях формується специфічний стан «колективного збудження», який інтегрує індивідів у

моральну спільноту: «... в моменти колективного піднесення людина відчуває себе піднесеною над самою собою» (2002, с. 217). Це дозволяло тлумачити свято як механізм відтворення соціальної цілісності крізь призму співпереживання. Подібну ідею розвивав вже згадуваний нами антрополог В. Тернер (2004), вводячи поняття «*communitas*» — безпосередньої, неієрархічної єдності, що виникає в ритуальному процесі та постає «інтенсивним почуттям соціальної розумності». У цьому контексті свято функціонує як простір тимчасового розчинення соціальних відмінностей, де визначальною є не репрезентація, а участь.

Однак у пізньомодерній культурі ситуація принципово змінюється: все те, що раніше безпосередньо переживалося — трансформується до світу уявлень. Це положення є ключовим для розуміння трансформації свята: воно перестає бути безпосереднім досвідом і набуває форми видовища, перформансу, орієнтованого на споглядання. У цьому контексті показовою також є концепція Ірвінга Гофмана, який розглядає соціальну взаємодію як театралізовану презентацію: «... індивід представляє себе іншим, прагнучи контролювати враження, яке він справляє» (*Goffman, 2022, р. 7*). Відтак, свято трансформується у сцену самопрезентації.

Мережевізація соціального простору посилює ці процеси. Цифрові платформи, такі як *Instagram* чи *TikTok*, переводять святковий досвід у режим публічної видимості, що своєю чергою, дозволяє інтерпретувати святкування як практику накопичення символічного капіталу: «... символічний капітал є формою визнання» (Бурдье, 2011). Водночас Ж. Бодріяр підкреслює, що сучасна культура функціонує у режимі симуляції: «... симулякр — це істина, яка приховує, що її не існує» (2004, с. 5). У цьому сенсі святковий перформанс може передувати самому переживанню, підміняючи його медійною репрезентацією, індивід спершу конструює образ святкування, а вже потім підлаштовує під нього досвід.

Таким чином, якщо традиційне свято було спрямоване на внутрішню консолідацію спільноти шляхом спільного переживання, то в умовах мережевої

культури воно орієнтоване на зовнішню візуальну легітимацію індивіда. Перехід від «ми переживаємо» до «я демонструю» фіксує не просто зміну форм святкування, а глибоку трансформацію самої структури соціальності — від інтеграції за допомогою участі до визнання крізь призму видимості. Відтак, варто констатувати, що трансформація свята відтворює зміну соціокультурної логіки: від внутрішньої консолідації шляхом співпереживання — до зовнішньої легітимації через видимість і репрезентацію.

Симптоматично, що у цифровій культурі відбувається суттєве стиснення ритуального часу. Показово це проявляється у форматі «*Stories*» («Історії»), де відбувається трансформація тривалості у серію коротких, фрагментованих, але інтенсивних актів репрезентації. Кожна окрема «*Stories*» функціонує як мікро ритуал, що фіксує момент і водночас сигналізує щодо особливого його статусу. Таким чином, ритуал перестає бути тривалою процесуальністю і перетворюється на послідовність дискретних візуальних маркерів.

Подібну трансформацію можна інтерпретувати за допомогою поняття ритуалізації повсякденності (*Goffman, 2022*), коли соціальна взаємодія насичена мікроритуалами, які регулюють публічну поведінку. У цифровому середовищі ці мікроритуали набувають медіалізованої форми, кодуються у візуальні формати, шаблони та повторювані нарративні структури сторітелінгу.

Особливо показовим є функціонування «*Stories*» у контексті святкового часу — днів народження, свят, подорожей, івентів, публічних подій. У цих випадках короткотривалі візуальні повідомлення виконують роль «цифрових маркерів», що позначають відмінність святкового часу від буденного. Іntenція на конструювання події, не лише її фіксацію, підсилює ритуальну значущість шляхом повторюваності символічних кодів. Ефемерність «*Stories*» («Історій»), а саме, їхня плінність є ключовою характеристикою цієї нової ритуальності. У цьому аспекті доречно пригадати концепцію «плинної сучасності» Зигмунда Баумана, у якій соціальні форми набувають тимчасового, нестійкого характеру (Бауман, 2008). Цифровий сторітелінг у такій перспективі постає як ритуал плінності, що не фіксує подію, а постійно її відтворює у режимі оновлення.

Водночас важливим є і перформативний вимір свята, оскільки перформатор не лише репрезентує подію, а й конструює її відповідно до очікувань аудиторії. «Історії» постають не просто відображенням події, а її необхідною умовою, адже подія відбувається повною мірою лише шляхом своєї медійної видимості. Екстраполюючи це на концепцію симулякрів Жана Бодріяра, зауважимо, що цифровий сторітелінг продукує гіперреальність, у якій межа між подією та її зображенням стирається. Відтак, на думку мислителя, «... сцени більше немає, немає навіть тієї мінімальної ілюзії, завдяки якій події можуть набувати ознак реальності» (Бодріяр, 2004, с. 9). Ритуал у такому випадку вже не відсилає до «реального» сакрального порядку, а функціонує як самодостатня система знаків.

Отже, цифровий сторітелінг у форматі «*Stories*» постає як специфічна форма сучасної ритуальної репрезентації, що поєднує фрагментованість, ефемерність та інтенсивність. Він трансформує класичні параметри ритуалу — тривалість, колективність, символічну стабільність — у медіальні форми, де ключовими стають миттєвість, візуальність та мережевість. У цьому процесі короткотривалі візуальні повідомлення виконують функцію «цифрового маркування» святкового часу, замінюючи тривалу ритуальну процесуальність її серією інтенсивних, але коротких актів репрезентації в режимі реального часу.

Сучасне свято дедалі виразніше функціонує у парадоксальному режимі «присутності без участі», навіть тілесно перебуваючи в події, символічна залученість часто опосередковується медіаінтерфейсами, які не просто виступають технічним інструментом фіксації, а своєрідним медіумом, що структурує сам спосіб переживання події. Медійні засоби зв'язку, інтерфейси, не лише розширюють можливості репрезентації, а й задають логіку сприйняття, коли подія від початку переживається як потенційний контент, що має бути зафіксоване, відредаговане і поширене. У такій конфігурації відбувається зміщення від безпосереднього досвіду до його попередньо медіальної форми. Реальність підмінюється її зображенням: участь поступається місцем спогляданню. Однак у цифрову епоху ця логіка радикалізується: суб'єкт уже не

лише спостерігач, а й одночасно оператор власної присутності, який курує власний досвід у режимі реального часу. Відтак, «бути на святі» означає не стільки переживати його, скільки управляти його видимістю. Будь-який інтерфейс у цьому контексті виконує роль медіуму, оскільки інтегрує в собі функції камери, архіву, платформи комунікації, відбору. При цьому здійснюється екстеріоризація почуттів, емоції більше не замкнені в межах суб'єктивного досвіду, а відразу виводяться назовні у формі зображень, «*stories*», реакцій. Те, що раніше належало царині внутрішнього переживання, стає публічною подією, перформацією, включеною в циркуляцію цифрових знаків. У цьому сенсі емоція перестає бути лише переживанням і набуває статусу комунікативного акту, орієнтованого на аудиторію. Водночас відбувається делегування пам'яті, оскільки індивід більше не покладається на власну здатність пригадувати, а передає функцію збереження цифровим «хмарам». «Технічна пам'ять» постає зовнішнім носієм продовження людської пам'яті. У сучасному святі це означає, що пам'ять конституюється не постфактум, а синхронно з подією: те, що не зафіксоване, ризикує не увійти в культурний обіг як значуще. Таким чином, досвід апріорі орієнтований на архівацію, а не на інтенсивність переживання.

У результаті формується специфічний тип суб'єктності — розподілений, мережевий суб'єкт, чия присутність розщеплюється між фізичним тут-і-зараз і цифровим простором репрезентації. Його участь у святі стає опосередкованою: замість занурення — постійне перемикання між досвідом і його документуванням, замість спільного співпереживання — індивідуалізоване продукування контенту. Це і є «присутність без участі»: стан, у якому тілесна співприсутність не гарантує екзистенційної включеності.

Отже, сучасне свято трансформується з події колективного афективного резонансу до медійної події, де інтерфейс як медіум визначає не лише форму фіксації, а й саму «онтологію» переживання. Передача почуттів і делегування пам'яті цифровим інфраструктурам призводять до того, що досвід дедалі більше існує поза суб'єктом — у потоках даних, образів та організованій видимості.

Висновки.

1. Онтологічна криза традиційного свята зумовлена розривом між фізичним топосом (місцем) і мережевим простором. Свято втрачає свою функцію згуртування реальної спільноти, натомість стає засобом конструювання цифрової ідентичності в умовах мережевого суспільства. Відповідно, традиційні онтологічні опори свята (синхронність часу, спільність топосу та сакральність) у цифрову епоху зазнають руйнації: локальний Топос замінюється глобальним мережевим «ніде», а циклічний Хронос — асинхронним потоком інформації. Традиційне свято як досвід «буття-разом» трансформується у дистанційований цифровий перформанс, де соборність поступається місцем індивідуалізованому споживанню контенту.

2. Аксиологічний зсув у сучасній фестивальній культурі проявляється у радикальній зміні ціннісних пріоритетів, зокрема, від колективного духовного оновлення та катарсису до індивідуальної візуальної репрезентації. Ключовою цінністю сучасного свята постає не глибина внутрішнього переживання події, а її публічна видимість у мережевому просторі, що перетворює його на інструмент накопичення символічного капіталу. Водночас, аксиологічний зсув полягає у переході від ціннісної моделі «буття-разом», що продукується соборністю та співпричетністю, до моделі «буття-для-Іншого», де визначальним є медійне визнання. У цьому контексті медійні інтерфейси виступають не просто технічним засобом, а цензором святкового досвіду, який відбирає для трансляції лише ті смисли, що відповідають логіці мережевого успіху та соціального схвалення. Аксиологічний зсув у цифрову добу призводить до десакралізації свята, де традиційні ціннісні орієнтири (єдність спільноти, оновлення смислів) замінюються симулякрами медійної присутності, що засвідчує домінування естетики «екрана» над участю, співучастю, коли зображення святкування стає ціннісно вагомим за саму подію.

3. У сучасну епоху цифровізації свято зазнає радикальної трансформації: від локальної, тілесно пережитої події «буття-разом» воно перетворюється на мережеву практику «буття-для-Іншого». Традиційна синхронність часу і

простору, сенсорна цілісність та сакральність ритуалу поступаються місцем асинхронній, медійній формі святкування, де ключовим стає візуальна репрезентація та символічне визнання. Формат цифрового сторітелінгу («*Stories*») функціонує як нова ритуальна організація досвіду, фіксуючи святковий час через короткі, фрагментовані акти, що замінюють тривалу процесуальність традиційного ритуалу. Сучасне свято характеризується режимом «присутності без участі», де інтерфейс виступає медіумом, екстеріоризуючи емоції та делегуючи пам'ять цифровим інфраструктурам, формуючи розподіленого, мережевого суб'єкта. Водночас святковий досвід дедалі більше підпорядковується логіці медіа-репрезентації та гіперреальності: подія існує як самодостатня знакова система, де межа між реально пережитим і відображеним стирається. Таким чином, цифровізація свята відображає глибоку зміну соціальної структури та ціннісних орієнтирів, зміщуючи акцент із колективного співпереживання на публічну видимість і персональну репрезентацію.

Перспективи подальших розвідок... Подальші перспективи осмислення сучасного свята актуалізуються в оптиці моделі «присутності без участі», що призводить до радикальної трансформації соціальності: замість внутрішньої консолідації спільноти шляхом «комунітас» визначальною стає зовнішня легітимація індивіда через публічну видимість у мережевих структурах.

Список використаної літератури і джерел

1. Антіпіна, І., 2024. Штучний інтелект як інструмент трансформації культурологічних ідей. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 3(64), сс.74–90. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.3\(64\).2024.314744](https://doi.org/10.31318/2414-052X.3(64).2024.314744)
2. Бауман, З., 2013. У пошуках центру, що тримає. У кн. М. Фезерстоун, С. Леш, Р. Робертсон, ред. *Глобальні модерності*. Переклад з англійської Т. Цимбала. Київ: Ніка-Центр, сс.201–221.
3. Бодріяр, Ж., 2004. *Симулякри і симуляція*. Переклад з французької В. Ховхуна. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи».
4. Бурдьє, П., 2011. Мова і символічне насильство. Переклад з французької Т. Цимбала. *Спільне: журнал соціальної критики*, 3, сс.84–92.
5. Гейзінга, Й., 1994. *Ното Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури*. Переклад з англійської О. Мокровольського. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи».
6. Дюркгайм, Е., 2002. *Первісні форми релігійного життя*. Переклад з французької Г. Филипчука, З. Борисюк. Київ: Юніверс.
7. Совгира, Т. І., 2023. *Феномен техніки і технології в художньому культуротворчому процесі*. Дис. д-ра з теорії та історії культури. Національна музична

академія України імені П. І. Чайковського.

8. Тернер, В., 2004. *Ритуальний процес: структура і антиструктура*. Переклад з англійської М. Олійника. Львів: Літопис.
9. Goffman, E., 2022. *The presentation of self in everyday life*. New York: Penguin.
10. Trach, Y., 2021. Artificial intelligence as a tool for creating and analysing works of art. *Culture and arts in the modern world*, 22, pp.164–173. <https://doi.org/10.31866/2410-1915.22.2021.235907>

References

1. Antipina, I., 2024. Artificial intelligence as a tool for transforming cultural ideas [Shtuchnyi intelekt yak instrument transformatsii kulturolohichnykh idei]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 3(64), pp.74–90. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.3\(64\).2024.314744](https://doi.org/10.31318/2414-052X.3(64).2024.314744)
2. Bauman, Z., 2013. U poshukakh tsentru, shcho trymaie. In: M. Fezerstoun, S. Lesh, R. Robertson, eds. *Hlobalni modernosti [Global modernities]*. Translated from English by T. Tsymbal. Kyiv: Nika-Tsentr, pp.201–221.
3. Bodriiar, Zh., 2004. *Symuliakry i symuliatsiia [Simulacra and simulation]*. Translation from French by V. Khovhun. Kyiv: Vydavnytstvo Solomii Pavlychko "Osnovy".
4. Burdie, P., 2011. Mova i symvolichne nasylstvo [Language and symbolic violence]. Translated from English by T. Tsymbal. *Spilne: zhurnal sotsialnoi krytyky*, 3, pp.84–92.
5. Heizinha, Y., 1994. *Homo Ludens. Dosvid vyznachennia ihrovoho elementa kultury [Homo Ludens. Experience in defining the play element of culture]*. Translated from English by O. Mokrovolsky. Kyiv: Vydavnytstvo Solomii Pavlychko "Osnovy".
6. Diurkhaim, E., 2002. *Pervisni formy relihiinoho zhyttia [Primitive forms of religious life]*. Translation from French by G. Filipchuk, Z. Borysiuk. Kyiv: Yunivers.
7. Sovhyra, T. I., 2023. *The phenomenon of technique and technology in the artistic cultural process*. Doctor of theory and history of culture. Thesis. Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music.
8. Terner, V., 2004. *Rytualnyi protses: struktura i antystruktura [Ritual process: structure and antistructure]*. Translated from English by M. Oliynyk. Lviv: Litopys.
9. Goffman, E., 2022. *The presentation of self in everyday life*. New York: Penguin.
10. Trach, Y., 2021. Artificial intelligence as a tool for creating and analysing works of art. *Culture and arts in the modern world*, 22, pp.164–173. <https://doi.org/10.31866/2410-1915.22.2021.235907>

LARYSA BABUSHKA

ORCID iD: 0000-0001-8563-646X

*Doctor of Cultural Studies, Associate Professor,
Professor at the Department of Theory and History of Culture
at the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)
larisababushka@gmail.com*

TETIANA KRYVOSHEIA

ORCID iD: 0000-0001-7287-4274

*Doctor of Cultural Studies, Associate Professor,
Professor at the Department of Theory and History of Culture
at the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)
plato3@ukr.net*

ONTOLOGICAL AND AXIOLOGICAL SHIFTS

IN FESTIVAL CULTURE IN THE AGE OF DIGITALIZATION

This study examines the transformation of the festival phenomenon into an ontological and axiological register amid an epoch of global networking and digitalization. It finds that the contemporary era — characterized by an intensifying shift toward global networked conditions — produces radical adjustments in the architecture of festival performance. A conceptual analysis is conducted of the ontological crisis of traditional celebratory forms, long grounded in synchronous bodily presence, localized spatiality, and sacral temporality. The digital epoch attenuates the classical synchronicity of time and space, replacing the ritual's integrity with mediated, fragmentary, and performative modes of celebration. The research analyzes the ontological transition from the traditional festival — as a local event of physical "being-together"— to networked practices of "being-for-the-Other". It identifies the specific features of a virtual festival space in which visual representation and symbolic recognition become decisive factors in the legitimation of events. The study demonstrates how media interfaces function as media of experience, exteriorizing emotion and thereby constituting a new ontology of experience through the exteriorization of affect. The article examines the notion of "digital storytelling" (the Stories format) as a novel form of ritual organization of festive experience that serves as an innovative optic for inquiry. It shows that, within digital culture, ritual time undergoes radical contraction: extended processuality is replaced by fragmented acts of visual marking. The analysis substantiates a shift in emphasis from the internal consolidation of group identity toward external visual legitimation of the individual in the global media space. Finally, the study outlines prospects for further conceptualization of contemporary festival forms as models of "presence without participation" in the context of a substantive transformation of sociality: instead of internal community consolidation, external public visibility within networked structures becomes a principal axis of individual legitimation.

Keywords: festival, festival culture, global networks, digitalization, digital identity, virtual festival space, network society, ontology, ritual, simulacrum.

Стаття отримана 17.11.2025 р.

Стаття прийнята 19.12.2025 р.

Стаття опублікована 12.02.2026 р.